

LITERATURA

“L'única resposta que acceptaria del meu avi nazi és que se sentís dolorosament culpable”

Ricardo Dudda indaga a ‘Mi padre alemán’ en la seva història familiar i en el passat ocult de l’avi

SÍLVIA MARIMON MOLAS
BARCELONA

Ricardo Dudda (Madrid, 1992) volia explicar la història del seu pare, Gernot Dudda, que era un nen quan va fugir de Prússia després de la Segona Guerra Mundial i va malviure en camps de refugiats durant bona part de la seva infància. Tanmateix, mentre parlaven i remenava els arxius familiars que li havia deixat la vídua del seu oncle, es va topa amb un passaport amb una esvàstica i unes taques de sang. Era del seu avi, Richard, amb qui comparteix el nom. Indagant va descobrir que va participar en l’Holocaust a Bielorússia, Rússia, Letònia i Lituània entre 1943 i 1944. “Intuíem que hi havia alguna cosa, però no fins a aquest punt. No només va estar involucrat en la guerra sinó també en la part més fosca de l’Holocaust, en la persecució de jueus i en la neteja ètnica”, explica Dudda, que parla del pare, de l’avi, de la culpa i també de les víctimes que hi va haver a Alemanya a *Mi padre alemán* (Llibros del Asteroide).

“Quan vaig descobrir el passat de l’avi, vaig estar un temps sense escriure perquè no sabia com abordar-ho”, diu Ricardo Dudda. “El meu pare em va trucar demanant-me què passava, perquè no anava a veure’l per continuar amb les entrevistes i l’hi vaig dir. Volia explicar-li’l bé. Vaig pensar que ho intentaria justificar; al capdavall, és una reacció molt humana”, afegeix l’autor. No va ser així. Gernot Dudda va escoltar el seu fill en silenci durant dues hores. “Va ser xocant per a ell. Em va dir que ara entenia per què el seu pare mai parlava de la guerra, perquè el que havia d’ocultar era molt més terrible”, diu. Després d’un temps, va confessar a l’autor que no volia ser recordat com el fill d’algú que va ser capaç de fer tot allò. “Hi ha un sentiment de culpa. Si no hi va haver cap fiscalització sobre el que va fer el meu avi [no va ser jutjat i va poder continuar sent policia a la República Federal Alemanya], jo tinc la responsabilitat de treure la seva història a la llum”, diu Ricardo Dudda.

Tot registrat

L’avi de l’escriptor va registrar en el passaport totes les missions amb els Esquadrons de la Mort: la data, el lloc, el nom de cada missió... “Era molt metòdic, i si ho va fer era perquè estava convençut que no hauria de passar comptes”, diu l’autor. Dudda explica la part sinistra de l’avi, però també l’odissea que va viure el seu pare, que va néixer nou mesos després que el seu pare marxés al front. El gener del 1945, ell, la

01. L'escriptor Ricardo Dudda a Barcelona. PERE VIRGILI 02. L'avi de Ricardo Dudda amb l'uniforme nazi. RICARDO DUDDA

seva mare, la seva tia i els seus cosins van marxar d’Elbing (aleshores una ciutat de l’estat alemany de Prússia, i actualment polonesa) amb l’abric i la coberteria de plata, que va ser clau per travessar fronteres. Van fugir sabent que segurament no podrien tornar mai a casa, però no imaginaven que dos anys després Prússia desapareixeria, quan els aliats la van declarar oficialment dissolta com a unitat administrativa i estat alemany. Set milions d’alemanys van haver d’abandonar Txecoslovàquia, Hongria i zones d’Alemanya de l’Est després de la derrota de Hitler.

Dudda reflexiona també sobre l’oblit d’aquestes víctimes: “A *Com els crancs* (2002), Günter Grass parla de l’enfonsament del *Wilhelm Gustloff* [un vaixell amb més de 8.000 refugiats, segons algunes fonts], que va ser torpedinat i en-

fonsat pels soviètics. Crec que fa falta rescatar aquesta memòria però des d’una perspectiva democràtica, perquè és una memòria de la qual s’ha apropiat la ultradreta”, explica l’escriptor. “Es coneixen poc els crims de guerra dels aliats; fins fa poc, per exemple, no s’ha començat a parlar de les violacions de dones”, afegeix. La historiadora alemanya Miriam Gebhardt, al llibre *Als die Soldaten kamen. Die Vergewaltigung deutscher Frauen am Ende des Zweiten Weltkriegs* [Quan els soldats van arribar. La violació de les dones alemanyes al final de la Segona Guerra Mundial], escriu: «Després que Hitler fos vençut per les forces aliades, 860.000 dones i infants van ser violats pels soldats aliats». La mare de Gernot Dudda i la tia, que primer va ser una fervent nazi i després una fervent comunista, se’n van salvar pels pèls.

Ricardo Dudda entrellaga històries i reflexiona sobre la relació amb el pare, que ha canviat de dona i de domicili amb certa freqüència. El

Ocultació

“Es coneixen poc els crims de guerra dels aliats; fins fa poc no s’ha parlat de les violacions”

pare de l’escriptor és un home que mira sempre endavant, mai enrere. En aquestes converses íntimes, va aflorant el fet de fer-se gran. “Normalment, es fan elegies quan el pare ja és mort, però jo ho volia escriure mentre fos viu. No volia que fos un lament de la pèrdua”, assegura.

Una adaptació radical

No va aconseguir que el seu pare parlés gaire sobre les seves parelles. El Gernot i el seu germà van emprendre camins molt diferents. L’oncle es va quedar molt a prop de la família i del lloc on van néixer. El Gernot va marxar de casa als 23 anys i va anar a viure a Espanya. Ara viu a l’Hoyo, un lloc de Múrcia prop del mar. “No ha tornat a Alemanya, però la seva lògica és que casa seva és on pots arrelar i sempre s’esforça molt per adaptar-se. S’implica tant com pot, amb la banda de música, amb tota mena d’activitats culturals. És una adaptació radical on li toqui estar”, diu el Ricardo.

Què faria si tingués l’oportunitat de parlar amb el seu avi? “Li mostraria el que he trobat. Li diria que va estar sota les ordres de l’SS Friedrich Jecklen, un dels principals perpetradors de la Shoah a l’Europa de l’Est, que va participar en una missió on van morir milers de persones. L’única resposta que acceptaria és que se sentís dolorosament culpable”, conclou Ricardo Dudda. —